

Numerul 17. Oradea-mare 27 aprilie (9 maiu) 1897. Anul XXXIII.

Ese duminica. Abonament pe an 8 fl., pe 1/2, de an 4 fl., pe trel luni 2 fl. Pentru România pe an 20 lei.

Romantic.

Nu, eu nu înțeleg iubirea așa, și la urma urzii nici nu caut s'o înțeleg într'un fel sau altul. Eu sunt, me încăldesc la ea ca la o rață de soare, care trezește în mine o nouă viață, o respirație, o boară ca un parfum de primăvară, și nu me încălzesc nici odată ce are să iasă de-aici, cât are să treacă pe lângă mine. Beția asta dulce și neprețuită a inimii, a tuturor gândurilor mele așa de frumoase, așa de intensiv fericite, când iubesc. Tu ești om însurat, ai avut noroc să găsești o femeie divină, pe care — cum spui — o adori și acuma după atâția ani, ca și 'n primele zile, ai copii frumoși, sănătoși, drăguți, ești un om cu minte, așezat, întreg; tu, mi-ai aduc aminte din școală, erai un elev potolit, serios, poate prea serios pentru vârsta ta, îți făceai temele singur, îți pregăteai de sâmbătă seară lecțiile pentru luni, și n'ai trebuit să te învârtă nici odată cu clasorinul în mână în oara unui profesor, făcându-te mic în bancă de frică să nu te scoată la tablă... Eu, știi cum mi-am trecut esamenenele, știi cum m'a apucat strechea de bucurie și te-am strins de gât de eră să te omor când mi-ai arătat lista bacalaureaților, pe care nu-mi venia să cred că e scris în adevăr și numele meu. Aceeași îndrăzneală și-același noroc m'a ajutat și 'n universitate. Recu-

nosc că și tu m'ai îmboldit și-ai contribuit mult ca să-mi iau licența. Ei, uite, sunt șase ani de atunci, — prin câte nu am trecut, câte n'am pățit în vremea asta, — și să nu crezi c'am ajuns în sfârșit să cunosc și eu o schimbare cât de mică, în bine sau în rău, în apăsările din firea, în felul meu de a simți de a gândi, de a-mi cumpeni viața. Sunt tot de 36 ani, scăpat doar de robia școlii. Și-acum ca și-atunci, pentru mine totul se încheie în suma de mulțumiri pe cari mi le poate da momentul de față; ce are să fie

peste un cîas, ce poate să se întempele mâine, sunt probleme pe cari, de obicei, nu prea-mi bat capul să le descurc. Oamenii sufer mai mult de grigile, de temerile pe cari și le fac singuri, decât de adevăratele greutăți ale vieții. Eu îmi dic în totdeauna: poate că până mâine mor. Și fiecare zi, indiferent de ce-mi aduce, me ferecește prin faptul că trăiesc — mi se pare ca o gratificație, ca un dar la care n'aveam dreptul să m'aștept... De ce riști?

— De aerul serios cu care-mi vorbești. Eu sunt convins că tu nu crezi nimic din ce spui oamenii. Tu ești un om ca toți oamenii, dar ți-ai pus în minte să faci pe afurisitul — și numai decât ți-ai și înjgebat o logică de ocazie, un sistem ad hoc de a gândi, de a-ți explica ceea ce-ți închipui uneori c'ar fi o croială de suflet deosebită, o fire care te-ar prinde de minune...

TEODOR DELYANIS

prim-ministru al Greciei la începerea resboiului de acuma cu turcii.

Sistemele acestea, dragul meu, se schimbă ceva mai des decât cravatele. În fond tu esti un „băiat bun“, nițel cam răsfățat, poate chiar și zăpăcit de unele succese cam ușor dobândite, vorbesc de succesele tale... în dragoste, — ești băiat fercheș, bine făcut, și vesel și palavragiu și... în sfârșit tot ce se cere unui om ca să tulbure sufletele slabe, — dar, încă odată, asta nu-i decât... spuma vieții tale, și eu nu vreau, nu pot să te cred așa de... frivol — vești, nu ție stricat — cum îți tu să te-arăți. Ascultă-me pe mine, tu cauți să-ți faci o fală din viații pe care nu le ai, — astea-s remășiți, reminiscenți din viața de școlar, le știu. Oare nu 'nvețam noi, când eram mici, să fumăm, să bem, să jucăm cărți, și câte alte stricăciuni, numai de fudulie, ca să fim în rënd cu cei mari... Vești, eu te 'nțeleg așa de bine, și atât de mult îți prețuiesc calitățile tale, pe cari tu te rușinezi să îți le-arăți, dar pe cari eu le cunosc indeajuns, încât, uite, să am o soră, mi-ar plăce să se mărite cu tine, ș-aș fi sigur c'ai face-o fericită...

— Hm... ce grozav te 'nșeli.

— De ce?

— Să-ți spun de ce... Vrei să ședem nițel?

Ne așezărăm pe o bancă, în marginea cărării care serpușce între „poiana mitropolitului“ și „poiana stărilor“. Soarele eră la amiazi, rișina se topia pe brații încălziți și respândia în aer un miros îmbătător de tămăe; nici o mișcare, nici un șgomot nu tulbură liniștea pădurii; încet, ca o șoaptă somnoroasă, ostentă, se audia în vale șuerul pferului Agapia. Singuri, ne simțiam ca într'o biserică, pētrunși de un sentiment de evlavie, care ne făcea să vorbim încet.

— Tu ai fost vr'odată... amoresat?

— Firește c'am fost... am fost și sunt ș-acum... amoresat, de nevasta mea.

— Ceea ce-mi spui, îmi dovedește că n'ai fost nici odată. E un sentiment pe care nu-l cunoști, nu-l pricepi, și de-aceea îl confunzi cu... iubirea ta liniștită, onestă, durabilă; așa cum trebuie să fie într'o căsătorie fericită, ca a voastră. Eu dragă, sunt amoresat...

— Știu, cu... Matilda.

— Ași, săraca... aia s'a măritat, de când! cu Matache „bețivul“. Dar spune drept, adevărat că n'ai observat, ori vrei să faci pe șiretul?

— Ce să observ?

— Ei, nu mi-ai spus tu ieri, când ședeam la punte și ne uitam la domnișoarele cari jucau „croquet“: „Ștregarule, te-am priceput“, și n'ai vădit că eu m'am jenat ș-am luat iute vorba despre escursiunea la Ceahlău, un subiect cu care numai decât te-am pus în alt șir de idei!

— Habar n'am... și-am dis așa... în glumă, fără să me gândesc că e ceva. Dar... care? că erau trei, și toate drăguțe...

— Cea mai 'naltă, brună, cu beretă albă... Ai vădit ce frumoasă e?

— Foarte frumoasă. Ea te iubește?

— Cred că da... adevărat sunt sigur că și ea me iubește.

— Bine, dar cum? Par că eri nici n'ai salutată-o...

— Apoi... nu ne cunoșeam încă.

— Atunci cum ai aflat că te iubește?

— La început... din ochi. Femeile au priviri... dar tu nu 'nțelegi asta. Ascultă să-ți spun cum a fost. Eram de-o săptămână aici, și începuse să mi se urească, nu cunoșeam pe nimeni, tu nu veniseși, — umblam toată ziua singur prin pădure, și me mustram la fie-

care pas de prostia pe care-o făcusem să me 'nfund în sēlbătăcia și anosteala asta... Într'o sară, cum eșiam pe poarta mănăstirei vād o trăsură cu patru cai, — un voal alb flutură în giurul unei figuri tinere, frumoase... ș-am tresărit de bucurie, ca și cum ființa aceea îmi eră dragă ș-o așteptam de mult; tu poți să riști, dar eu din clipa aceea am fost sigur c'am s'o iubesc. A doua zi n'am vădit-o. A treia zi dimineață, când m'am dus în „poiana mitropolitului“, ea eră acolo, sta la o masă și lucra, lângă ea eră o bătrână, guvernanta, și cei doi copii, pe cari i-ai vădit ieri... sunt frații ei. M'am așezat și eu la o masă și m'am uitat la densa; poate am stat acolo mai bine de un cias, ș-odată nu ș-a ridicat ochii la mine. După prând jucă „croquet“. Eu steteam la aceeaș masă. Unul din frățiorii ei a venit lângă mine c'o foaie de hârtie și m'a întrebat dacă știu să desinez; i-am spus că știu, și m'a rugat să-i fac un copac, apoi o casă, ș-un om, ș-un cal, ș-o trăsură — un adevărat examen, dnu Ghifulescu mi-ar fi dat de sigur nota dece — când a vădit că nu mai am unde să desinez, băețelul a luat hârtia ș-a alergat triumfător la guvernanta, apoi la soră-sa. Ea s'a uitat mult, mult pe opera mea, și cum ștregarul m'arată stăruitor cu degetul, de-odată o vād întorcându-ș capul — poate involuntar — spre mine, în ochii ei mari eră o privire blândă, amicală, aproape recunoscătoare, — m'am roșit. De-atunci... ne iubim. În fiecare dimineață ochii noștri se salută cu drag, se întreabă și-și spun mii de gânduri în scăpărarea unei priviri. Un zimbet discret, o căutătură furișată, o ușoară înclinare din cap — și toată ziua fără să ne mai vedem, șcim ce gândim, e ca și când aș strînge-o la piept și i-aș simți inima bătând lângă a mea. Într'o zi, e vr'o săptămână de-atunci, am desinat trei plopi pe-o coagă de mesteacîn, ș-am scris douē strofe din Eminescu:

>Pe lângă plopii fără soți
Adesea am trecut,
Me cunoșceau vecinii toți, —
Tu nu m'ai cunoscut.

La geamul teu ce strălucia
Privii atât de des,
O lume 'ntreagă 'nțelegea, —
Tu nu m'ai înțeles.

Ș-am pus-o pe banca unde sta ea de obicei. E, se vede, un Dumneșeu al celor cari se iubesc. Cum a venit, par că șcica. O, dac'ai fi vădit ce dulce s'a uitat la mine după ce a citit versurile acelea. Am plecat, ș-am rătăcit mult prin pădure. Eram așa de fericit că-mi venia să 'mbrățizez copacii și să-i sărut. Când m'am întors, ea plecase; în acelaș loc am găsit o bucățică ruptă din coagia mea de mesteacîn, pe ea eră scris mērunțel cu creionul: „te-am înțeles și te iubesc“. Tu nu pricepi un amor care se poate, care trebuie să se închee aci. Tu, în locul meu, ai căută s'o cunoști, să-i vorbești, să te introduci în familia ei, să faci planuri de căsătorie, într'un cuvânt să strici tot farmecul, toată poesia unui adevărat amor. Eu, nu vreau nimic din toate acestea. Mi-i de-ajuns să știu că în fiecare moment ea se gândește la mine, numai la mine, că inima ei e neliniștită de dorul meu, că ochii ei me caută cu sete, — și asta o știu, o simt, îi simt gândurile cum me urmărește, me 'mpresoară, și se amestecă cu ale mele. Mie-mi trebuie parfumul, înțelegi tu?

numai parfumul iubirei ei nevinovate, și-l am, și-l savurez, și me simt renăscut, puternic, stăpânul lumii întregi. În visul acesta neasemenat de dulce, în această misterioasă atingere de suflete, e tot amorul meu și toată fericirea mea.

— La revedere, la revedere, tinere, ești cam licnit . . .

Ș-au plecat rîdînd — eră vremea mesei.

A mai stat o săptămână 'n Agapia. L'am mai întîlnit, dar nici eu, nici el, n'am mai luat vorbă despre asta.

Cum s'a făcut, că n'am mai aflat vr'o șase ani nimic de el. Se dăduse afund. Vara trecută — venisem iar la Agapia — într'o dimineață, pe cine să vîd în „poiana mitropolitului“? pe „musiu Ghejan“, c'o barbă cât toate dîlele, tăvălindu-se pe iarbă cu trei dolofani de copii drăguți, veseli, gălăgioși, cari-i semneau bucățiță tăiată. O femeie nallă, brună, palidă, sta la o masă și rîdea de nehumile lor.

Miserabilul, cu ce aer jenat m'a prezentat nevestei lui. Par că eu nu-i citiam în ochi, cum o adoră și cât eră de fericit.

A. VLAHUȚA

Departé . . .*

*Zîmbînd copilul doarme
Pe-al mamei fraged sin;
Acolo-i cald și moale
Și visul blînd, senîn.*

*În cuib adoarme-ascemini
Golșul porumbel;
Sub aripa de mamă
Ce bine-i pentru el!*

*Înghete rîu 'n vale,
Asvîrle-se 'n xiroiu —
Tot una-i pentru dînșii
Sub aripele moi.*

*Me uit și cad pe gânduri —
Ce fericite sînt ei,
Cînd eu pribeag și singur
Departé plîng de-ai mei!*

GEORGE MURNU.

* Din George Murnu, poet cunoscut mai cu seamă din revista „Viața“ a dlui Vlașuț, trimițîndu-ne câteva poezii, ne scrie:

„Răspund cu plăcere la apelul d-tale, pentru că știu greutățile ce întîmpini menținînd steagul național pe un teren cu mult mai solid decît ori care altul.

„De „Familia“ îmi amintesc cu drag, căci prin ea am debutat și primele mele bătăi de inimă — ori cît de slabe ar fi — sînt tipărite pe paginile ei modeste.“

Red

În zori de dîuă.

(Amintiri.)

În zori de dî . . .

Cerul îmbracă o culoare purpurie-prevestitoare resăririi soarelui; în aer e o răcoare dulce de dimineață, un amestec de parfumuri îmbătătoare de inimă . . .

Stau la marginea pădurii. Cu pașul unui biet pribeag am pornit și am venit până aici, sub povoaara melancoliei, neștiind unde me duc și ce vreau . . .

Încet se ivește soarele ca o vatră de jeratic, încet își împrășcie miile de rață cari schinteitor tremură în roua de pe flori . . .

Paserile încep să cînte. Amestecul de glasuri dulci produce o melodie vagă, de-o vagă duioșie ce-ți adoarme dîrerea în suflet, sub ploaia dulcilor amintiri . . .

Zori de dî . . . și pădure — câte îmi readuce în minte cîntul paserilor despre voi, câte îmi povestește . . .

Eră în zori de dî ca și acum — ședeam chiar aici la marginea acestei păduri — dar atunci nu eram singur . . .

Eram cu ea . . . Ne-am fost înțeles de sara, ca să venim să vedem resărirea soarelui pe dealul de lângă pădure . . .

Și am venit — împrenă am urcat dealul obositor, ea rădîmată de brațul meu . . . I simțiam tremurarea brațului, căldura respirării și farmecul îmbătător al pîrului resfîrat de zefîrul dimineții . . .

Și câte naivități șciea să-mi spue, cînd se ultă în ochii mei, cît de limpede și dulci erau ochii ei în strălucire . . .

Eră abia o copilă atunci, — și eu eram abia un copil, și totuș amintirile de-atunci nu le mai pot uită . . . Copilărie, copilărie cît de frumoasă ai fost . . .

Ne-am dus apoi aici la izvorul murmurător . . .

Par că o vîd și acum cum s'a pus în genunchi să bea, iar pîrul despletit i lunecă în apă . . .

Ea începî să rîdă, sări repede în sus și începî să me stropească cu pîrul ei ud, și rîdea — un rîs argințiu ce te îmbată . . .

Și atunci cîntau paserile, — dar par că atunci cîntau mai frumos ori numai mie mi se părea așa?!

Și a început și ea să cînte . . . ședeam pe un răzor, iar eu la picioarele ei, ședeam și o admiram ascultînd-o . . .

Și ce frumos cîntă, cum i se umflă pieptul și ce pîtușoțoare erau accentele doinei sfîșietoare de inimă, plină de-o dragoste nefericită — nesfîrșit prilej de melancolie . . .

Eu o priviam cu drag — și trebue că o priviam prea cu foc — căci de-odată se întrerupse rîdînd cu hohot:

— Ce te uiți așa la mine, — îmi dîse — ca și cînd ai voi să me mînănci cu ochii“ . . .

Eu plecai privirea rușinat, neștiind ce să dîc, ce să răspund acestui copil nevinovat . . .

Pornirăm apoi spre casă. Drumul eră pieziș și ea își băgă brațul în brațul meu . . .

La un povîrniș eră să aluneca . . . a strigat și m'a cuprins cu amîndouă mîinile de gât . . . Fața mea aprinsă i atinse pîrul ei moale . . .

— Veți eră să cad, — îmi dîse ea, și vocea-i tremurî încă de emoțiunea spaimii — „să grijăsci pe unde me duci“ — adăuse rîdînd — „dacă cîdeam și muriam, ai fi plîns după mine? Veți eu aș plînge

după tine când ai muri". Eu zăpăcit îmi plecai privirea fără de-ai pute răspunde. — Reule — dăse ea — nu-mi răspunzi? — și-o luă la fugă. — Să ved dacă me ajungi — îmi strigă ea rîdînd și bătînd în palme cu naivitatea unui suflet nefățărit de copil... Și eu fugiam rîdînd în urma ei, cu ochii aprinși urmăriam copila ce fugia, cu pîrul fluturător în aer și cu fața aprinsă.

Și când o puteam prinde, o stringeam în brață, iar ea se sbătea să scape: — Reule, lasă-me.

Copilărie, copilărie, viață fericită de copil, dulci sînt amintirile tale...

Cum ai trecut de iute ca un vis frumos ce vecinic nu se mai întoarce, și cu tine cum au trecut toate... lăsînd în urmă numai amintiri...

Ea s'a dus — pe calea ce i-a croit-o soarta. Dău știe unde-i și chiar când aș vedea-o, poate nici n'aș recunoașce-o altul.

Ați sînt bătrîn la inimă și la simțeminte. Vîd lumea prin prisma adevărului — o, cum aș vré s'o vîd și acum prin prisma copilăriei.

S'a împetrit inima în dureri sub greutatea sorții și nedreptățile oamenilor — și me cuprinde oarecum desgustul de lumea ce sub masca fățarnică a bucuriei, ascunde un mormînt de nesfîrșite miserii...

De ce nu am putut rămîne copil — ori dacă n'am ramas copil — de ce nu-mi pare și acum lumea așa, cum îmi părea în copilărie?

Toți... toți amicii copilării mele i-am pierdut, și numai voi locuri iubite ați ramas, numai tu scumpă pădure! Cu voi îmi place să-mi petrec, aici fiecare petec de pămînt, fiecare arbore, fiecare frunză — știe să-mi povestească atît de multe...

Cu pașul unui biet pribeag rătăcesc înapoi și înapoi, și sufletul me doare de nostalgia duleilor amintiri.

Jalea me cuprinde ca nici odată, îmi așezund fața în palme, ochii mi se umplu de lacrimi, și plîng ferocirea de copil, pierdută pentru vecie...

O flomelă doineșce pe un teiu din marginea pădurii, e așa de tristă doina aceasta, ca și când ar fi cîntul de îngropăciune, a moartei și pierdutei mele copilării!

EMILIAN.

Credința e mai pe sus de știință;
Voința e mai pe sus de inteligență;
Iată de ce credința și voința singure domină lumea, domină și vor domina totdeauna.

Credința și voința întrunite constituie o sinteză numită „caracter“.

Cît de puține sînt caracterele!

B. P. Hașdêu.

Oamenii recunoscători sînt ca câmpiile roditoare, ne înapoiază îndejit ceea ce am luat.

Acela, care poate luă recunoștința drept resplată, merită numai aceasta din urmă.

Kotzebue.

Nerecunoștința este totdeauna un fel de slăbiciune. Eu n'am vîdut vr'odată, ca oamenii desamă să fi fost nerecunoscători.

Goethe.

Elegie.

*Adorine, suflet jalnic, a 'nfrunzît pădurea iară
Ș-o frumoasă și vesteșce soarele de primăvară;
Iar izvoarele se 'ngîănă cu murmurale lor blînde,
Greeri negri cîntă glasnic printre florile crescînde.*

*Vino 'n codru plin de farmec, umbre dulci ne dau stejari
Și de boarea recoroasă frunza-ș clătînă tufari;
Vino s'auzîm cîntarea cucului, ce 'ntr'una chiamă
Șoșul seu pierdut în lume, c'o durere fără samă.*

*Adorine stînd la umbră, peste flori s'adun' albine,
Zicînd atît de dulce, fermecă pe ori și cine;
Iar pe-un ram de noi aproape va să cînte turturica,
De viață plîn e totul, nu te supără nimica.*

*Lasă-ți patima nebună când cu totul ți-e stăpînd,
Căci din toată taina asta ce va fi să-ți mai rămînă?
Codru-i plîn de păsărele, de miroase 'mbătătoare,
Foc în suflet e iubirea, vecinic arde, vecinic doare.*

*Arimina cea frumoasă, scump tesaur de iubire,
Ca o și de primăvară, ca un vis de fericire,
În eternă nesimțire doarme somnul cel de veci
Când pe groapa ei se scutur tainic flori de liliaci.*

*Vezi o cruce Adorine printre tristele morminte,
În genuchi stai lângă densa și rostești cuvinte sfinte:
Ochii lei s'aprinde în lacrimi, sufletu 'n dureri s'aprinde
Și dăosul plîns atunci nebunatic te cuprinde.*

*Și tu plîngi alături de ea, dar n'espui,
Taina inimii doare, doare totuși mai pe sus! —
E liniște-atunci în codru, sus e bolta cea senină,
Jos pădurea de miroasuri și de cînt de paseri plină.*

*Adorine, suflet jalnic, a 'nfrunzît pădurea iară
Ș-o frumoasă și vesteșce soarele de primăvară;
Lasă-ți patima nebună care sufletu-ți zdrobeșce,
Vino 'n codru unde numai vecinic liniște domneșce.*

NORIAN.

File rupte din album.

Numai oceanul minciunei este nemărginit.

*

Greșelile cele mai mici sînt cele mai ortografice.

*

Evenimentele mici, nu sînt tocmăi neînsemnate.

*

Cele mai bune invenții s'au produs prin versuri.

*

Când ești melancolic, fă ca privighetorile.

*

Amorul este ca și valurile: E nestatornic.

A I N V I A T.

Patriarhi, mitropoliți, episcopi greci in țările române și 'n deosebi la Bucureșol.

IV

Să frumos când un patriarh sau numai un egumen, — dar atunci unul din egumenii cei dintâi, bunăoară Cotroceneanul, sau cel de la Radu-Vodă, sau dela Mihai-Vodă, sau de la Mănăstirea lui Pană (sta Ecaterina), — eră frumos, ție, când un patriarh sau un egumen plecau din București sub pretext că merg să se închine pe la diferitele mănăstiri ale Țării. Nu eră oraș prin districte, de unde să plece fără ca să nu li se fi dat și închinat cu acte autentice case, biserici cu stările lor, schituri cu moșiile lor. Asta nu mai eră închinat pe la mănăstiri, ci curată vânțoare de donațiuni. Se 'ntorceau încărcați de milostenii, — și ce milostenii! Într'un rând, la 1690, Cotroceneanul face o plimbare până la Gherghița afară din București, și se 'ntorce cu Schitul Ruptura și cu toate moșiile și veniturile acestui schit, fundat de Popa Negrea pentru mântuirea sufletului seu, iar nu pentru îmbogățirea Egumenului grec al Cotrocenilor.¹

Dar schimburile!

Ce câștiguri, ce foloase, ce minune! Călugării grași șiceau ce produce mai mult, și ce produce mai puțin, întocmai ca economiștii cei mai deseversți. În timpul, bunăoară, lui Matei-Vodă Bassarab, unele din dealul Bucureștilor produceau mai mult venit decât moșiile din Ialomnița, și deci, călugării de la mănăstirea sftul Sava schimbă cu Radul Comisul, care avea vii la București, moșiile lor Tâmbăreșcii din Ialomnița. Tâmbăreșcii inse începură a le surde în timpul Brancoveanului (1705), și, prin urmare, făcură ce făcură: acatiste, rugăciuni, pomeniri la sfințele daruri, — atât de bipe, încât Rada Filipeasca, fata Radului Comisul și muma lui Șerban, Grigore și Radu Filipescu, închină din nou și dă de pomană Tâmbăreșcii tot călugărilor de la sftul Sava, cu binecuvântarea patriarcală a lui Dosithie al Ierusalimului.²

De aceea, erau bogați, bogați în mod superlativ!

Șeiți cât stăpănia mănăstirea Radu-Vodă sau a sfinței Troițe numai în București la finea secolului XVII, să țiecem la 1697? Avea, Domnilor, sub numele de Vatra Mănăstirii Radu-Vodă următoarele întregi mahalale: Radu-Vodă, Tabacii, Dobroteasa, Apostolul, Foișorul, Cărămidarii, Tărcă, Isvorul, Oltenii și Sărbii, afară de prăvăliile și casele dintr'alte orașe ale Țării, afară de moșiile ce stăpănia prin mai toate districtele Munteniei.³

V

Când un patriarh sau un episcop, representați de un egumen, puneă mâna pe o moșie sau pe o casă, eu greu, dacă nu cu neputință, eră să i-o mai scoți din arhierescile sale ghiare. Nu numai că le ținea morțiș, dar chiar se 'ncearcau, și 'n dese rânduri isbutiau să calce și pe vecini. O! câte procese nu sânt în cari prea sfințele patriarhii ale Constantinopolei, Ierusalimului,

Antiohiei și Alexandriei sânt chiămate la Divan prin vechilii lor, egumenii, să respundă de călcările de proprietate. Acte, stăruințe, acatiste, la sfârșit chiar anafeme făceau pe bietul păgubaș să se lase de judecată „să rămână de lege“, cum se țieca în limba juridică a secolilor XVI și XVII. Patriarhia și egumenul ei eșiau biruitori. Proprietățile lor se măriau cu sute de pogoane, sau cu cine șcie ce locuri pe la orașe.

Într'un rând, — și acesta e exemplul cel mai tipic și cel mai vorbitor, căci le coverșeșce pe toate, — Egumenul de la mănăstirea lui Pană voieșce să ia în stăpănire, împreună cu toate veniturile și toate proprietățile, nici mai puțin decât Mitropolia Țării. Pentru ce? Pentru că, țieca Grecul, mitropolia fiind zidită pe o colină care a aparținut mănăstirii lui Pană încă din vechime, urmează ca să fie închinată mitropolia acestei mănăstiri a lui Pană Vistierul. Închinată, supusă, epitropisită mitropolia Țării mănăstirii mai târziu numită Sfta Ecaterina, care la rândul ei, eră închinată și „afrosită“ mănăstirii de la muntele Sinaia din Arabia. Astfel pretindea Egumenul.

Fu un proces extraordinar. Resunară Bucureștii și resună țara întreagă de gogoneată și sfruntata pretențiune a egumenului de la Pană și a episcopului Anania de la Muntele Sinaia. Eră în iunie, 1668, acum 229 de ani. Anania, episcopul sinail, vine la București după, fireșce după milostenii. Egumenul de la Sfta Ecaterina, închinată Sinaiei, primese pe superiorul seu cu toate onorurile, și 'ntre alte daraveri, foarte puțin spirituale, îi spune și despre biserica cea mare, zidită cu vre-o 10 ani înainte de Constantin Șerban Basarab, pentru ca să fie Țării mitropolie la București, în locul micii biserici a Sftului Gheorghe-Vechiu, zidită în secolul XVI de Nedeclu Vornicul Bălăceanu și Vornicul. Egumenul mai spune că, prin prăgărită colină a mitropoliei, peșce și acatiste de prin pregiur sânt ale mănăstirii lor și, deci, reu și fără cale a zidit Constantin Șerban Basarab biserica lui acolo.

Atât așteptă episcopul Anania, și 'ndată luând chrisoavele și vechiele hărții ale mănăstirii lui Pană, aleargă la Divan, la Radu-Vodă Leon, să se judece cu Teodasie, mitropolitul Ungro-Vlahiei, să-l dea afară din mitropolie și să ia pe seama mănăstirii lui biserica lui Constantin Vodă Șerban.

Și împreună cu noua biserică, șeiți ce mai avea să iea, domnilor, dacă câștigă procesul? Mai luă moșiile Frăsinetul, Obileșcii, Bălenii, Crasani, Cucuiații, Branăștea, Fotescii, Schiaul, Runcu, Loloieșcii, și Tegeanii, date de Constantin Vodă Șerban mitropoliei. Din București, avea egumenul grec să mai ia, împreună cu biserica și istorica colină a mitropoliei, următoarea parte de loc:

„Din jos, din piatra de lângă colțul gardului mănăstirii lui Pană, pe cale în sus pe lângă nuci, până „la capul podului, la Poarta Predei Vornicul (Brâncoveanu), și pe gârlă în sus până în piatra din uliță „drept mitropolie; și de acolo, pe lângă Crucea Doamnei Mircioaia, pe cale în sus, până în piatra drept „Calicii; și de acolo, pe cale, până sub deal în Gura „Văiei; și de acolo pe lângă Puțul Calicilor, în jos „pe lângă lac, pe sub deal până în drumul Giurgiului, „la stêlpul de piatră al Armeanului, în capul Troianului, lângă heleșteul lui Șerban-Vodă. Și de acolo, „spre drum în jos, spre oraș, până în piatra drept „Cărămișii (Cărămidarii); și de acolo până în piatra „drept Crucea lui Leon Vodă, și de acolo, curmeziș,

¹ Arhivele Statului: Condica Mitropol. București: județul Ilfov. Actul Schitului Ruptura din 1890.

² Arhivele Statului: Condica Brancovenească (1692—1718), pag. 811.

³ După un inventar făcut la 1861. — Veđi Buciumul din 1863.

„până în piatra din colțul gardului mănăstirii lui Pană și până la poarta Predei Vornicului“. (Act din 1668.)

În fața unor asemenea monstruoase pretențiuni ale Grecilor, se pare că un puternic și adânc simțiment de indignațiune și de românească mânie coprinse pe toți boierii în cap cu mitropolitul. Domnul dăde hrisovul, întărit peste patru ani, la 1672, și de Antonie Vodă, hrisov prin care cererea egumenului mănăstirii lui Pană și a episcopului Anania Sinaitul eră respinsă în toate părțile ei, iar mitropolia rămânea bună și ohavnică stăpână peste locurile și moșiele cu cari o înzestrase fondatorul ei, Constantin-Vodă Șerban.

La sfârșitul hrisovului din 1668, Domnul și boierii, proclamând dreptatea mitropoliei, diceau: „să nu aibă călugării greci nici o treabă cu pământul mitropoliei“.

Astfel se termină acest extraordinar proces, care arată minunat de bine cât de sus și la cât de multe tindeau patriarhii, episcopii și egumenii greci în țările române, în suta a XVII. Nici odată șarpele, încălțit la sfî, nu a mușcat mai cumplit pe binefăcătorul și pe mântuitorul său!

Și să nu credeți că episcopul Anania Sinaitul și egumenul grec de la mănăstirea lui Pană perdură cu desevărșire procesul; și nu eșiră cu ceva câștig dintr'acest pescuit în apă turbure! A! nu; de frica blestemului și acatistelor, Domnul și boierii îmbunează, impacă și mângăia pe episcop și pe egumen închinându-le biserica sfântului Gheorghe Vechiu, vechia mitropolie a țării și dându-le pe lângă Bărăția de ași, adică în miețul tîrgului, pe ulița unde se frânge fierul, în colț, mai multe prăvălii și case.¹

VI

Le plăceau înse mai mult moșiele!

Eră de mirare și de minune destoinicia cu care episcopii și egumenii reușiau a face pe Domni și pe boieri să le închine moșii. În documentele noastre, în cele publicate de dl Legrand la Paris, — și ce trebuie să fie la biblioteca patriarhatului din Constantinople! — sînt cu sutele actele, hrisoavele, prin cari, cu jurăminte și blesteme, se întărește patriarhilor, episcopilor și egumenilor greci titlurile de proprietate asupra moșiilor române. La 1630 octombrie, Ciril al Constantinoplei primește de la Leon-Vodă și-l întărește cu blestem hrisovul de proprietate pentru Sfîtul Mormînt de la Ierusalim al mării moșii Poenii din Vlașca.² La 1681, Iacob al Ierusalimului primește de la Șerban-Vodă Cantacuzino mănăstirea Cotrocenilor cu toate moșiele, vile, morile, casele, prăvăliile, stupii, țigani și vitele sale, — milioane în valoarea de ași.³ La 1693, Dosithie al Ierusalimului primește de la Constantin-Vodă Brâncoveanu Polovracii cu toate moșiele sale.⁴ La 1718, patriarhia Alesandriei strigă la ceruri că e săracă lipită pământului. Glasul patriarhului egiptean nu e audît în nici o parte a lumii ortodoxe, afară de București. Și într'adevăr, prin mijlocirea lui Chrysant al Ierusalimului, — faimosul Chrysant Nottara, bursierul lui

Brâncoveanu la Paris, astronom și mare învățat, — se dă oropsitei patriarhii a Alesandriei mănăstirea Cernica cu toate veniturile ei, și mănăstirea Zlătării din București cu toate veniturile, — milioane în valoarea de ași.¹

Și aș pute să dau încă 32 de exemple ce am andunate în notele mele!

G. I. IONNESCU-GION.

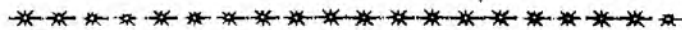

Primăvară.

*Eră o dimineată clară
Cînd cu iubita me plîmbam,
Pe sub teii din grădină,
Și 'n săruturi ne perdeam ...*

*Păsărele cu pășoare
Cătră cuib sburau cîntînd,
Și noi fericiți la ele
Braț în braț priviam rîdînd ...*

TRAIAN.

August și literații.

De Ioan Kalinderu.

Gîn ședința de la 26 martie a. c., dl I. Kalinderu, distinsul jurisconsult și scriitor, a dat cetire în fața aproape a unanimității membrilor Academiei și dinaintea unui public numeros, lucrării sale ce tractează un subiect pe cât de instructiv, pe atât de atrăgător din punctul de vedere literar.

Dl Kalinderu, a cărei activitate fără seamăn se desfășoară în atâtea direcțiuni ce cu toții le cunoaștem și care toate tind cătră realizarea aceluiaș scop nobil și patriotic, progresul, binele și prosperitatea neamului românesc, găsește timp să ilustreze și tribuna Academiei, punîndu-ne în cunoștință, într'un mod viu și cu entuziasmul ce totdeauna călăuzește toate acțiunile sale, despre starea literaturii în epoca de aur a poporului roman care face fala clasicismului străbunilor noștri.

Prin desvoltarea acestui subiect, care de și vast, e bine sistemizat și sintetizat, espus cu o limbă dulce și cu o deosebită claritate, eminentul academician ne dă un reflex esact al stării literaturii latine în timpul cînd are loc armonioasa combinare a genului grec cu cel latin în epoca imperială a lui August.

Dl Kalinderu pune în evidență mai întîiu că starea literațiilor la Roma se oglindașce destul de bine în forma guvernului acelu stat și cînd pare a predomini o tendință monarchică, literatura, ca un satelit credincios al evoluțiunii sociale, o urmează. August ca cap al imperiului, iar Mecena ca favorit al seu prieten foarte inteligent, au ocrotit pe literații din epoca lor, nu numai pentru considerațiuni politice cari fireșce întăriau puterea lor, — dar și ca iubitori ai științii.

Ambii se bucurau de o educațiune intelectuală deosebită, avînd astfel puțința de a aprecia pe protejații lor. După aceasta academicianul nostru scoate în relief meritele literare ale împăratului care a lăsat căteva scrieri și memorii din viața sa, testamentul seu

¹ Arhivele Statului: Condița Mitropol București nr. 2. Actele relative la proces și actele de proprietate ale bisericii Sf. Gheorghe-Vechiu, fosta mitropolie a Țării-Românești.

² Legrand: op. cit. pag. 5.

³ Legrand: op. cit. pag. 19. — Cf Condița Brancoveană (1692—1713), marele hrisov al Cotrocenilor pag. 579—605.

⁴ Legrand: op. cit. pag. 31.

¹ Legrand: op. cit. pag. 246—251.

politico-istoric „Monumentum Ancyranum“ și tragedia intitulată „Moartea lui Ajax“ căreia dl Kalinderu i face istoricul.

Mai departe arată că imperiul lumii, adică al lui August, avea doi spriginitori puternici: pe Agrippa generalul, înfățișându-l ca prietenul, părtașul credincios,

seu. Agrippa era și admirator al artelor: a ridicat Panteonul acum Santa Maria Rotonda, monument după care în unele părți s'a imitat și Ateneul nostru.

Al doilea stâlp, continuu academicianul, a fost Mecena, a cărui viață casnică fiind foarte puțin de învidiat, totuș ca bărbat de stat se poate numi apostolul

Charta respublice in greco-turc.

sfetnicul înțelept al lui August și generalul cel mai bun; narează expedițiunile întreprinse pe mare și uscat, între care cea mai însemnată triumful bătăliei de la Actium; îi descrie viața sa conjugală cu nepotrivita Iulia, fiica lui August, și în fine moartea prematură a acestui om a cărui modestie era întrecută de geniul

născut al puterii dictatoriale a lui August. Viața acestui personaj marcant e plină de adevărate minuni de diplomatie; a știut să câștige inimele și spiritele regiilor cugetării, a literaților, poezilor cari aveau să cânte triumfurile militare și noile obiceiuri monarchice, pentru a le face să fie iubite, iar împăratul nu în-

târzie a respălăți pe fiecare după meritul și talentele lor.

Face o critică judicioasă a întregului program al domniei lui August și conchide în privința acestui punct astfel: „Grija de căpetenie a lui August a fost de a reînvia virtuțile antice a căror pierdere o deplângea viu Titu-Liviu; a face să prospereze agricultura — temelia înfloririi proprietății; a da căsătoriei și familiei respectul de odinioară; introducerea de reforme folositoare și necesare în moravuri, și a redășteptă credința în inimi“.

Dl Kalinderu espune în mod atrăgător viața și operele fiecărui literat în parte care s'a distins în această epocă. Așa pe Virgiliu îl botează de principe al poezilor latini, care a cântat câmpiile cu iubire și cu pasiune sinceră „quorum sacra fers, ingenti percussus amore“ (ale căror taine le port cuprins de o nesfârșită iubire), și face să reiasă că acest poet, unul dintre cei mai protejați ai lui August, a fost și un predicator al moravurilor bune, un apostol al vieții regulate și morale.

Pe Orațiu, secretar și poet oficial al Curții, ni-l descrie că a ilustrat vremurile contemporane închinând odele sale lui August; îl prezintă înse linguișitor, ceea ce pe dl Kalinderu nu-l împacă, intru cât dice dsa, omul cu adevărat independent știe să se plece patronului fără să se înjosească înse.

Trecând la Propertiu pe care-l scoate din tagma curtenilor, spune că de și eră destul de agreat atât de August cât și de Mecena, cu toate acestea când i se da a înțelege că împăratul s'ar simți măgulit de s'ar vedea celebrat de un poet așa talentat, Propertiu răspundea: „că nimic nu i-ar plăce decât a cânta gloria principelui, dar poezii sunt supuși capriciilor inspirației careia i place să fie așteptată!“

Când dl Kalinderu ajunge la Ovidiu, omul fericit la început și răsfățat de contemporanii sei, i rezervă o parte largă în conținutul lucrării sale, de oare ce, dice dsa, acest poet este al nostru, ne aparține noue Romanilor, căci a venit — firește nu de voe bună — de și-a sferșit dările pe pământul nostru, dând ospitalitatea cea din urmă persoanei sale, cenușei sale.

Academicianul nostru, cunoscător adânc al vieții Romanilor și plin de patriotism sincer și înflăcărat, cadrează cu măiestrie, prin cuvinte mărețe și elegante, întreaga viață și operele exilatului de la Tomi (Constanța) „gonit de pe pământul seu de naștere, încheându-și cariera într'o țară care a ajuns românească prin hotărârea Areopagului European și pe care vom și s'o apărăm cu bărbăție. (Ultimele cuvinte subliniate de aplausele prelungite ale asistenților.) Acolo a închis poetul ochii și mândri de a posedă glorioasele sale rămășițe, am voit să perpetuăm memoria sa ridicându-i un monument funebru, îndreptând pe cât ne sta în putere nemiloasa severitate a lui August“.

Dl Kalinderu glorificând astfel memoria nefericitului Ovidiu, spune hotărât, că despotismul e un reu ciment pentru state, istoria dovedind acest adevăr la fiecare pagină a ei. Și cauza care a atras asupra poetului urgia lui August, dice că este o enigmă care așteaptă încă venirea unui Oedip.

Menționează în treacăt și restul scriitorilor din această epocă, cari prezintă înse puțină însemnătate, esceptând pe Tibul, care nu pomenesce nimic în versurile sale de August și Mecena, cântând mai mult plăcerile amorului și rămânând fără rival în această privință. Manilius din contra dedică împăratului opera

ce tratează despre astronomie, numindu-l deus și desigurăndu-i locul cel mai frumos în cer.

Dl Kalinderu face o critică minunată a relațiilor ce esistau între protejații de la Curtea imperială și protectorii lor, între August și Orațiu, Mecena, Varo, etc. Prosatorii atrași de August sunt Titu-Liviu, Trogu Pompeu, apoi celebrul architect Vitruviu, a căror biografie le o face, însoțindu-o de critica abatelui Reure.

După această elegantă espunere plină de grație și varietate făcută asupra literaților epocii augusteice, dl Kalinderu arată cum pe fiecare și apar tratate în limbile culte, traduceri din operele literaților menționați și diferite alte scrieri asupra acelor opere, citând la noi în țară pe acelea ale maestrului versificator dl Olănescu-Ascanio, Coșbuc, N. Basilescu, Barbu și alții.

Urează ca frumoasele exemple de patronaj literar exercitat cu atâta generosită de bunii împărați Romani, să fie urmate de conducătorii popoarelor de azi, deșteptând astfel o nobilă emulațiune ce va produce fructe glorioase. În legătură cu această idee, adaugă că fericite sunt popoarele care știu să dea tributul simpatiei, admirațiunii și spriginului lor poezilor, literaților și învățaților care smulg naturii taine binefăcătoare, acelor părinți ai științei a căror faimă străbate veacurile brăzdându-le cu lungi raze de lumină.

Academicianul încheie meritoasa sa lucrare, spunând că țara noastră și ea va ști să le plătească datorita sa de pioasă recunoștință, îndreptând privirile spre suveranii noștri, cari ca amici ai culturii nobile a poporului român, acordă înalta lor protecțiune pentru propășirea întregului neam românesc.

Fie permis celui ce și-a făcut o deosebită plăcere a da în vileag resumatul frumoasei și instructivei lucrări a dlui Kalinderu, a adresă omagiul admirațiunii amicalului devotat al muncii fără preget și desinteresare, incredințându-l că numele seu va rămâne d'apururea legat de șirul nesfârșit al faptelor sale ca civilisator a epocii române moderne și de numele Augustului de azi

C. P. ARGEȘ

Doine.

— De pe Crișul-negru. —

Săraci ochișorii mei,
 Multe lacrimi varsă ei,
 Multe lacrimi cu suspin,
 Că eu doamne sânt strein.

Săracu-s sărac me cheamă,
 Săracu-s de-a bună seamă:
 N'am nici casă,
 N'am nici masă,
 Numai sufletu 'n oase.
 Săracu-s și n'am pe nime,
 Numai Dumnezeu me ține:
 Nu am mamă, nu am tată,
 Pare c'am picat din piatră;
 Nu am frați, nu am surori,
 Pare c'am picat din nori.

Cine dice că duc bine,
 Aibă dila ca și mine,
 Aibă dila cu ș-a mele,
 Că eu m'am urit de ele.

IOSIF STANCA.

Sărmanul foiletonist.

Nu-mi mai ese din cap figura aceea speriată și ghemuită din boltitura porții.

Eră o vreme urită, vântul îmi aruncă în față picuri de ploaie primăvărată și grăbiam s'ajung odată sub adăpost, când am dat peste el. Ghemuit în colț, înfășurat sub suoaară parapleul de pe care ploaia se scurgea în picuri și privia fix înainte, ca și când ar fi fost cufundat în meditații adânci.

Când me zări tresări, apropiindu-se începui să-mi vorbească despre presă, literatură, libertate, miserie... și toate aceste de-odată, fără nici o ordine și legătură logică, încât eu nu înțelegeam nici un cuvânt.

— Spune-mi ce vrei, omule, căci nu te înțeleg îi țisei aspru, crezând că am de a face cu un om beat. — Dar tot atunci ajunsei la convingerea, că nefericitul nu eră amețit de alcool. El începui să peroreze iarăși, apoi îmi îmbia o hârtie colorată și tipărită, dintre multele anunțuri ce le avea mototolite sobsuoaară, și me rugă să-i dau pentru ea doi cruceri.

Doi cruceri!... O Doamne, dar cum să nu-i dau, bietului? Par că dacă i-aș fi avut numai aceia doi și ar fi trebuit să îi dau și pe ei.

Privii apoi cum mergea, cu capul plecat la o parte, cu parapleul și hârtiile subsuoară, fără să-și dea seamă că ploaia curgea într'una, de părea că varsă. Și cuprins de o înduioșetare milă remăsei timp îndelungat eu hârtia în mână fără s'o cetesc. Eră să fie ceva invitare la abonament, dar cuvintele erau întorcate peste oaltă fără nici un înțeles. O adevărată confuzie, un caos, care-ți aduce în minte moara cea pustie, care umblă dacă o mână apa, dar nu mai aduce folos și nu mai macină, ci numai uruie într'una a pus-tiu și a gol.

Tot e grozav să vezi lumea și să nu-ți poți da seamă de ea, să vorbești și alții să nu te înțeleagă și să nu te înțelegi nici tu însuși!

Citii până în capăt, apoi me apucaii de nou, și iarăși de nou. Ideile confuze și frasele fără nici un înțeles îmi întunecau din ce în ce mai tare gândirea. Și din ce me încordam mai tare, de ce înțelegeam mai puțin. Eră o nebulie să-mi sfărăm capul cu isprăvile unui nebun — eră doar peste puțină a pătrunde în lumea aceea de întuneric, în caosul de gândire a neomului, care totuș e om și el.

Aruncai hârtia, și cercai să-mi reamintesc fisiologia și să-mi fac astfel combinațiile. O față simpatică și inteligentă de tiner, și cât eră de palid și de abătut sărmanul! — Dar nu — asta e urmarea suferințelor și a boalei!

După cât puteam eu să pricep, trebuie să fi ceva jurnalist, căci îmi vorbise de libertate, de popor, presă... și, dar asta încă nu e cauză ca cineva să-și piardă mintea.

Putea să fie ceva poet, omul inimii ș-al simțimentului pe care l-a turburat miseria și nefericirile ce le-a vădut între oameni, — căci îmi vorbise și de asta.

Dar totuș nu-mi viniă să cred, — prea eră tiner, ea să se fi putut adânci atât de tare!

Ori doară va fi ceva înșelător?

Aci me oprii puțin; totuș nu eră cu puțință să înșele omul cu atâta sinceritate în față și atâta durere în privire! Eră o nedreptate cugetul acesta, dar eu am remas totuș pe lângă el; nu că aș fi fost convins despre adevărătatea lui, ci ca să me liniștesc, și să uit toată întemplarea.

Și doară aș fi și uitat-o de nu cetiam a doua și jurnalele; între șcirile țilei cetii despre un anumit „tiner și simpatic colaborator“, care nebunise. Causa nebuliei să fi fost iubirea nefericită.

Am remas ca trăsniit din senin.

Și mie să nu-mi dea prin minte lucrul, la care trebuia să me cuget mai dintei?! Căci doar iubirea e cauza tuturor bucuriilor și a durerilor și în giurul ei se învărte viața noastră întreagă, ca în giurul unui soare, care dă lumină și viață!

Și mie să nu-mi vie în minte!

Dar hârtia, — unde eră hârtia mea de eri?

O aruncasem nu știu unde, și acum trebuia s'o am din fundul pământului, acum aș înțelege-o poate mai bine. Căutai în sus, căutai în jos și abiă într'un târziu o aflai toată mototolită lângă cuptor.

O netezii frumos și me apucaii iarăși s'o citească cu atențiune. În șirul al cincilea aflai cuvintele: „Luceafărul vieții mele triste“, dar erau fără nici un înțeles așa, și eu voiam să cetesc vr'un nume, vr'o „ea“, în fine mai jos cu vr'o deșe șiruri în mijlocul unei frase aflui „Editha“!

Ochii mi se umplură de lacrimi.

Sărmanul! Așa nebun cum eră, el a cercat totuș să-și ascundă slăbiciunea, ca un nebun să-și ascundă „Editha“!

Și cum priviam literile mototolite, ele se ngrădăiau toate și nu vedeam decât ceva negru... apoi mi se părea că tot atunci îl vedeam stând înaintea mea, palid și cu mințile pierdute, și șoptindu-mi sfășietor de trist și de dulce: Editho!

Și toată istoria tristă o vedeam desfășurându-se în gândul meu, și me întrebam dacă s'ar fi putut isprăvi altfel.

Dacă s'ar fi putut!

Vezi bine că s'ar fi putut, dacă eră și el om ca ceilalți oameni, dacă ar fi putut face și el din dragoste marfă de țerg, care o dai aceluia, care dă mai mult!

Și când o lume întreagă se luptă în contra ta, mai este încă un om, care să se mire c'ai innebunit?

Aș fi dorit atât de mult să-l vęd, să-i șoptesc odată numai numele ei și să vęd dacă acesta e în stare a-l pătrunde și în întunericul nebuliei. Dar nu l-am mai vędut, un prietin numai mi-a știut spune despre el, că eră foiletonist.

Sărmanul foiletonist!

Și în gândul meu îl vęd adeseori abătut și simpatic, cu privirea speriată și rușinoasă.

Atunci mi se pare totdeauna, că aud șuruitul ploii și vęd picurii scurgându-se de pe parapleu, ca și când ar plânge și el nefericirea „stăpănu-seu în lacrimi zădarnice și rari.

SIMIN.

Copiii și părinții.

Am auzit pe mulți întrebându-se, pentru ce ați nu mai sunt copiii, precum erau mai de mult, iubitori și recunoscători față de părinții lor?

Enigma, după mine, e lesne de deslegat și nodul deslegării este acesta: Pentru că ați, în general nu mai sunt nici părinții precum erau mai de mult.

În adevăr, cum voiți ca copiii vostri să ve arate iubire, dacă voi ați sunteți în majoritate departe de a-i iubi cu adevăratul înțeles al iubirei părintești? Și mai ales voi, mamelor, cari ve iubiți copiii numai din buze și nu din inimă, pe timpul cât sunt slabi și au mai multă trebuință de adevărata iubire de mamă, cum mai puteți pretinde și spera, o iubire mai altfel din partea lor, când și voi la rëndul vostru veți fi slabe și veți ave trebuință de iubirea și spriginul lor?

Credeți oare, că pentru a ve arată iubirea de mamă, e de ajuns, să ve împopoțonați copiii vostri cu fel de fel de podoabe prețioase; să le formați împrejurul lor o lume de guvernante și de dadace și să-i încongiurați cu fel de fel de jucării și cu zaharicale?

Dacă o credeți, ve înșelați amar!

Nu! acestea nu sunt de ajuns, decât numai, pentru ca să ve satisfaceți orgoliul, aretând lumii mari, prin care ve mișcați, că copiii aceia îmbrăcați în catifele și în dantele, sunt ai vostri. Proverbele românești: „Peșcele se impute de la cap“ și „Nu face, că ți se face“, fiind adevărate, nu-mi rămâne decât să ve dic: schimbați-ve mamelor cât de curënd, dacă voiți ca și fiii vostri să se schimbe.

Căutați dar, în prima linie, a nu-i încongiura încă din leagăn, cu persoane streine; păstrați-ve voue în rol sacru dat de natură, de oare ce streinii fac us, mai în totdeauna de densus, în defavorul vostru. Mai lăsați dîneurile, seratele, balurile, sportul, patinatul, haihuirile și toate minunile cari formează ați așa pretinsa civilizațiune și veniți lângă copiii vostri de ascultați mai bine concertele lor ângerești și de îi călăuziți pe o cale dreaptă, precum făceau odinioară părinții, moșii și strămoșii noștri.

Și dacă nervii vostri ajunși ați prea simțitori, la plânsete și risete de copii, se vor irita, nu ve îngrijiți, căci acele irități sunt mult mai puțin vătămătoare sănătății voastre, decât nopțile albe ce faceți, petrecënd în șir prin baluri și serate.

O PRIETENĂ A COPILOR.

Ilustrațiunile noastre.

Teodor Delyanis. Prima jertfă a resboiului greco-turc este căderea ministeriului Delyanis, sub care s'a început resboiul și care s'a făcut răspundător pentru desastrul urmat. Nu șcim dacă e vinovat ori ba. Dar găsim interesant să-i publicăm portretul.

A înviat. O icoană de la Pașci, care înse ori când este interesantă. Femeile vin la mormântul lui Christos, dar ângerul le întimpină cu vorbele: A înviat.

Charta resbolului greco-turc. Pe pagina a opta a foi noastre publicăm o chartă, care poate fi întrebuintată cu succes de cei ce petrec cu luare aminte desfășurarea resboiului greco-turc. Charta, făcută la Viena, conține unele numiri în limba germană, ceea ce de sigur nu va împedecă pe cetitorii noștri d'a pricepe localitățile ce indică.

Concurs pentru novelă.

Subsēmната redacție, dorind să dea un indemn de emulare pentru tinerii noștri scriitori și astfel să contribuie la ridicarea literaturii noastre beletristice, publică

concurs pentru cea mai bună novelă

originală, inedită, scoasă din viața noastră socială ori din istoria națională.

Premiul este

una suta de coroane.

Se cere ca lucrarea să fie nu numai relativ cea mai bună între cele concurente, dar să aibă și valoare literară.

Estensiunea, cel puțin de o coală tipărită, ca a „Familiei“.

În cazul de egalitate, premiul se poate și divisa.

Terminul concursului, 1/13 august an. c.

Lucrările scrise cu mână străină și nesemnate de autor, însoțite de un plic închis care să conțină numele autorului, iar din afară un motto scris și în capul novelei, sunt a se trimite la redacția „Familiei“ în Oradea-mare (N. Várad) Ungaria.

După termenul indicat, o comisiune de 3 bărbați de litere, rugați din partea redacției, va ceti scrierile intrate și va judecă în privința decernerii premiului.

Novela premiată se va publica în „Familia“ și un an de zile autorul nu o va pute reproduce aiurea. Oradea-mare 1 martie 1897.

REDACȚIA „FAMILIEI“.

LITERATURĂ și ARTE.

Un nou volum de nuvele de dl Vlahuță. Distinguishedul nostru scriitor, dl Al. Vlahuță, a publicat la Tergu-Jiu, în editura dlui N. D. Miloșescu, un nou volum de nuvele sub titlul „In viltoare“, care la sfârșit conține și câteva „impresii“. Fondul psihologic și limba frumoasă, expresivă și colorată, aceste caracteristice ale nuvelor dlui Vlahuță, ne întimpină și în bucățile din volumul acesta. Autorul ș-a presintat cartea și Academiei Române pentru premiul Eliade-Rădulescu de 5000 lei; comisiunea a recomandat-o pentru premiare în locul al 2-lea. Din aceasta culegere prețioasă reproducem una și noi în nr. acesta, îndemnând pe cetitorii noștri să-și cumpere cartea. Prețul 2 lei.

Istoria diecesei gr. c. de Oradea-mare. Dl dr. Ioan Ardelean, profesor emerit și preot pensionat, așezându-se în Oradea-mare, lucrează la fascicula a treia a lucrării sale: „Istoria diecesei gr. c. de Oradea-mare“, care va conține istoricul diecesei din anii 1805—1873, adica începënd cu Samuil Vulcan și terminând cu Iosif Papp-Szilágyi. Autorul mai are de vëndare câteva exemplare și din primele fascicule, al căror preț redus este pentru prima 50 cr., pentru a doua 30 cr.

Concerte și reprezentații teatrale. La Caransebeș societatea română de cântări și musică a dat în duminica Tomei concert, urmat de dans. — La Făgăraș societatea de diletanți „Progresul“ a arangiat a treia și de Pașci o serată literară-musicală cu dans. — La Secușigiu corul vocal al plugarilor români a arangiat la 23 aprilie v. (4 martie n.) concert și joc în curtea bisericii.

G E N O U ?

Hymen. *Di Dumitru Evolcean*, profesor în București și critic literar al „Convorbirilor Literare“, s'a cunutat cu dsoara Constanța Bârsan.

Sinoadele bisericii gr. or. române, la Sibiu, la Arad și la Caransebeș, s'au deschis în duminica Tomei și s'au ținut în săptămâna trecută. Esc. Sa arhiepiscopul și mitropolitul Miron Romanul a ținut în cuvântarea sa de deschidere, că situațiunea bisericii ortodoxe române, în ceea ce privește referințele din afară, în general nu este în stare să ne facă acea mulțumire, care o am dori și o am merită; iar situațiunea în cele interne încă nu corespunde pe deplin dorințelor, de cari au fost conduși urzitorii Statutului Organic. Pr. SSA episcopul Ioan Mețian a constatat cât de ingrijitoare e starea bisericii ortodoxe române, când pe lângă multe alte rele, ne mai amenință greu încă un nou curent bolnăvicins, lăsat tare în societate, care durere, atinge și pe unii din membri bisericii, curentul neconfesionalității, ce tinde a înstrăina pe oameni de biserică și de Dumnezeu. Pr. SSA episcopul Nicolae Popa vede asemenea că grele și critice sunt împrejurările timpului de față, nespuse de mari și amenințătoare sunt furtunile ce se ivesc din toate părțile dușmane nouă, astfel că vom fi nevoiți a ne lupta cu încordate puteri, dacă vom să ne conservăm și să ne înmulțim și sporim tesaurul nostru cel mai scump, ce l-am moștenit de la părinții noștri de veacuri, în întregita-tea lui.

Bal la Blaș. Tinerimea română din Blaș va aranja la 9 mai, ziua consacării noului episcop al Lugosului, petrecere cu daas în otelul „Univers“.

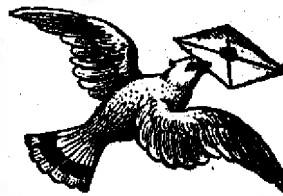
Societatea Progresul a diletanților români din Făgăraș s'a constituit la 27 aprilie astfel: președinte dl dr. Ioan Turcu, vicepresidentă dna Maria Dan, secretar Ioan Berescu, cassar Ioan Dejenariu, controlor Ioan Scurtu; membri în comitet dnele Bele, Poparad, Cosgaria, Elisabeta Pop, Florea și Roman și dnii prot. Dan, Poparad, Bele, Baroși, Aron și dr. Nic. Șerban.

Mare nenorocire la Paris. Marele bazar de binefacere din Paris, ce-l arangează damele din societatea naltă franceză, la 4 l. c. a ars. Focul s'a răspândit atât de iute, încât n'a fost chip de scăpare. Pân'acuma s'au găsit 120 de morți și 200 de răniți. Între morți se află și princesa de Alençon, sora mai mică a împărătesei și reginei Elisabeta.

Ion Ghica a murit. La încheierea foii noastre ne vine șcirea, că prințul Ion Ghica, unul din fruntașii României, fost membru al Academiei Române, care ca scriitor s'a distins prin corespondența sa cu Alexandri, al cărui prieten intim a fost, a încetat din viață la moșia sa Ghergani, aproape de București. Ion Ghica a bolit de mulți ani, din cauza aceasta de vr'o șapte ani n'a mai luat parte nici la sesiunile generale ale Academiei, al cărei președinte fusese în două rânduri. Membrii Academiei, la finea fiecărei sesiuni l-au felicitat prin depeșă. În sesiunea din primăvara aceasta, obicinuita felicitare, semnată de toți membri, s'a făcut în versuri improvizate de dl D. C. Ollănescu. Moartea lui este o mare pierdere națională și culturală.

Au mai murit: Iosif Pop, proprietar și vicepreședinte al reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului la 4 mai în Sibiu, în etate de 50 ani; *dr. Grigore Onciul*, medic oculist în Cernăuți, la București în 16/28 aprilie.

Poșta redacției.

Dnei A. P. Piesa »Parmeno« de Publius Terentius Africanul, tradusă de eminentul nostru poet dl George Coșbuc, care ne-a dat-o nouă spre publicare, nu s'a putut încă începe, din cauze tehnice. Sperăm înse că în curând, veți avé plăcerea a o pute cети.

Dsoarei Maria Cuntianu. Ve mulțumim pentru cele trimise. Una va apăre în nr. viitor.

Dlui Petru Dulfu. Poesia ce ne-ați dat se va publică într'unul din numerele viitoare. Salutări călduroase.

Dlui Iosif Stanca. Am cetit-o cu plăcere. Dă nainte și tinde să fii cât mai original.

Dlui Norian. Ne pare bine că ai depus masca cel puțin înaintea noastră. Astfel șcim pe cine avem să felicităm. O parte din numerele cerute s'au trimis, celelalte vor urmă.

Dlui Petru Vulcan. Am cetit cu plăcere »Lilicele din Pind« precum și cele inedite ce ne-ai trimis. Una, prosa, cât mai curând.

Dlui Aurel Ciato. Material avem foarte mult, căci mai multe cercuri literare din București se înterează de mersul revistei noastre și ne-au dat tot spriginul. Cu toate aceste, pu-teți trimite; pentru lucrările bine scrise vom găsi un locșor.

Di I. S. în Bp. Se 'nțelege că se poate. Numai să ne dai adresa.

Călinđarul săptămănei.

Duminica Mironoșteilor, Ev. dela Marcu c. 15. gl. 2, a iov 3.			
Diua sept.	Călinđarul vechiu	Călinđ. nou	Sorele.
Duminică 27	S. Simeon fr. Dlui	9 Grigoriu Naz	4 17 22
Luni 28	Cuv. Iason	10 Margareta	4 07 24
Marți 29	Cuv. Memnon	11 Mamertus	3 58 7 25
Mercuri 30	S. Ap. Iacob	12 Pancrațius	3 56 7 27
Joi 1	Prof. Eremia	13 Servatius	3 55 7 29
Vineri 2	Păr. Atanasie	14 Bonifatiu	3 54 7 30
Sămbătă 4	St. Timoteu		

Proprietar, redactor responsabil și editor:
IOSIF VULCAN. (STRADA ÁLDÁS NR. 296 b.)

"VICTORIA"

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII.

Sediul: Arad, casa proprie, calea Archiducele Iosif nr. 2.

Intemeiată la 1887.

Capital de acții: fl. 300.000. Fond de rezervă fl. 100.000.

Depuneri fl. 1.000.000. Circulația anuală fl. 15.000.000.

Primește depuneri spre fructificare, după care solvește 5% interese fără privire la termenul de abzicere.

Darea de venit după interese încă o solvește institutul separat.

După starea cassei, depuneri până la fl. 1000 se restituiesc îndată la prezentarea libelului fără abzicere.

Depuneri se pot face și prin poștă și se efectuesc momentan după sosirea comandai.

4-12

Dirrecțiunea institutului.